

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים

רמת הבחינה : גמר
מועד הבחינה : חורף תשע"ח, 2018
היקף הבחינה : יחידה אחת
מספר השאלון : 993121

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

הבנה, לשון ומשמעות המילים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שתיים וחצי

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה :

פרק ראשון : הבנה והבעה - 24 נקודות
פרק שני : אוצר מילים ומשמעים ושם המספר - 52 נקודות
פרק שלישי : תחביר ומערכת הפועל - 24 נקודות
סה"כ = 100 נקודות

ג. כתבו את התשובות בגוף הבחינה במקומות המיועדים לכך.

ד. כתבו בכתב ברור, ציינו סימני פיסוק. קראו את התשובות ותקנו את הדרוש תיקון.

ה. מלאו את הפרטים הבאים :	פרטי מרכז ההשכלה :
מספר נבחן/ת :	שם המוסד :
שם נבחן/ת :	שם היישוב :
שם משפחה פרטי	שם מרכז הבחינה :
מס ת.ז. :	

הדביקו מדבקת נבחן	הדביקו מדבקת שאלון
שם המעריך : _____ ציון הבחינה : _____	

בהצלחה !

למען התושבים, אל תקצצו בטכנולוגיה / מאת הלה אורן

הטכנולוגיה היא לאו דווקא בעוכרינו. אין צורך להילחם בקידמה. עדיף למנף אותה לטובתנו, לא לאפשר לה להרחיק בין בני האדם, אלא להשתמש בה ככלי לחבר ביניהם.

1. מדי פעם עולה לסדר היום הציבורי שאלת ההשפעה שיש לטכנולוגיה על חיינו. מה לא אמרו עליה? שהיא גורמת לניכור, מרחיקה בין אנשים, מבודדת אותנו כפרטים בחברה, וגורמת לנו ולילדינו להידבק למסכים במקום לנהל שיחה פנים מול פנים.
2. האמת היא שבזכות הטכנולוגיה והחדשנות אנו קרובים יותר מתמיד. אנו יכולים לראות את הבת בטיול בדרום אמריקה בזמן אמת ולשוחח איתה. אנו יכולים למצוא לאנשים בעלי תחומי עניין דומים לשלנו ולהתחבר אליהם. אנו יכולים "לשפוך" את ליבנו במאמר באינטרנט (בלוג) ולהביע את דעתנו בכל עניין. הטכנולוגיה אפילו מאפשרת לביישנים ביננו למצוא בן או בת זוג.
3. מעבר לכך, הטכנולוגיה ככלי חדשני מאפשרת לאנשים ליצור דברים מדהימים ביחד. המחאה החברתית, למשל, שפרצה בשנת 2011 וסחפה את כל המדינה, התפתחה כאשר מספר צעירים מחו בפייסבוק נגד יוקר המחיה. הם הכריזו על התכנסות והפגנה, והשפיעו על מאות אלפים להצטרף אליהם למחאה שנמשכה מספר חודשים. יכול להיות שהמחאה הגדולה בתולדות המדינה הייתה מתקיימת גם ללא הפייסבוק, אך ללא ספק, פייסבוק ושאר הרשתות תרמו לחיבור בין האנשים ולתאוצה של המהלך.
4. דוגמה אחרת היא של יישומונים (אפליקציות) התומכים ברעיון "השיתוף והקיימות". כלומר: אם אנחנו צריכים, למשל, פטיש או סיר לשימוש חד פעמי, אנחנו לא צריכים לקנות אותם. באמצעות יישומון (האפליקציה) אפשר לשאול את החפצים ולהחזירם לאחר השימוש. כך מוותרים על קנייה מיותרת, וחוסכים כסף. יש יישומון (אפליקציה) בשם "אובר" באמצעותו אפשר לחלוק נסיעות ברכב פרטי עם זרים שנוסעים לאותו כיוון. יישומון (אפליקציה) נוסף עוזר לתיירים מכל העולם לארח ולהתארח בדירות פרטיות במקום בבתי מלון.

5. גם עיריות משתמשות בכלים טכנולוגיים כדי להתקרב לתושבים. עיריות נתפשות, בדרך כלל, כגופים ביורוקרטיים, מסורתיים ומיושנים, אך יש עיריות בישראל ובעולם המטפחות יוזמות טכנולוגיות כדי לקדם את עצמן ולהפוך ל"ערים חכמות". עיריית תל-אביב-יפו, למשל, פיתחה יישומון (אפליקציה) בשם "דיגיתל", והוא מאפשר לעירייה לספק שירות יותר טוב לתושבים תוך הנגשת מידע ועדכונים בקלות. יותר מכל, היישומון (האפליקציה) מסייע לתושבים לתקשר בקלות עם העירייה, ללא מחיצות.

6. משרד ראש הממשלה פתח לאחרונה ביוזמה דומה בשם "ישראל דיגיטלית", ומטרתה להרחיב, כמו בעיריות, את הנגישות של שירותי הממשל לאזרחים. המקרה של תל אביב מלמד, כי חשוב לפתח שיח בין התושבים, ועל כן הממשלה צריכה להמשיך ולקדם את "ישראל דיגיטלית" גם אם הפרויקט הזה נתקל בקשיים.

7. הטכנולוגיה היא לאו דווקא בעוכרינו, ואין צורך להילחם בקדמה. עדיף למנף אותה לטובתנו, ולא לאפשר לה להרחיק בין בני האדם אלא להשתמש בה ככלי לחבר ביניהם. תמיד מתעורר החשש מפני השתלטות המחשבים על חיינו, אך זה בידיים שלנו ובשליטתנו. הטכנולוגיה היא כלי חדשני מצוין כדי לשתף, לחלוק, לקרב ולהתחבר גם בין אנשים וגם בינם לבין הממסד.

על-פי "הארץ"

16 בספטמבר 2014

פרק ראשון: הבנה (24 נקודות – לכל שאלה 6 נקודות)

בחרו בשתי שאלות מתוך השאלות 1-3:

1. בפסקה 2 כתוב: "האמת היא שבזכות הטכנולוגיה והחדשנות אנו קרובים יותר מתמיד".
הסבירו איך זה קורה. (6 נק')

2. הביאו שלוש דוגמות מהטקסט לרעיון של "השיתוף והקיימות". (6 נק')

א.

ב.

ג.

3. הסבירו איך משתמשת עיריית תל אביב בטכנולוגיה לטובת תושביה. (6 נק')

ענו על שתי השאלות הבאות:

4. תחום החיים בו עוסק הטקסט הוא (הקיפו את התשובה הנכונה): (6 נק')

טכנולוגיה, אזרחות, מחשבים, מדעים

5. מהי המסקנה של כותבת הטקסט, ומה דעתכם על המסקנה הזאת? (6 נק')

פרק שני : אוצר מילים ומשמעים ושם המספר (52 נק')

ענו על השאלות 6 - 15

6. משמעות המילה "מטפחות" בפסקה 5 היא (סמנו את הנכון): (3 נק')

א. מפתחות

ב. משמידות

ג. מפחיתות

7. משמעות המילה "נגישות" בפסקה 6 היא (סמנו את הנכון): (3 נק')

א. יכולת בריחה

ב. יכולת למידה

ג. יכולת התקרבות

8. משמעות המילה "למנף" בפסקה 7 היא (סמנו את הנכון): (3 נק')

- א. למנוע
- ב. להמריץ
- ג. למכור

9. בפסקה 5 כתובה המילה "מחיצות". במילון מוסברת המילה "מחיצה" כך:
(לפי מילון "רב מילים" /יעקב שוויקה)

א. קיר דק המחלק חלל גדול לחלקים קטנים. ב. הפעולה שעושה מי שמוחץ, מועך או לוחץ מישהו או משהו. ג. עניין שמפריד בין אנשים ומונע מהם הידברות או הבנה.
--

א. איזו מן ההגדרות של המילה "מחיצה" במילון מתאימה למשמעות המילה
בטקסט? (העתיקו את ההגדרה המתאימה)
(3 נק')

ב. כתבו שני משפטים שלכם, ולא מתוך הטקסט, וכתבו בהם את המילה
"מחיצה" / מחיצות". ציינו ליד כל משפט את מספר הפירוש במילון.
(6 נק')

1. _____

2. _____

10. לפניכם צירופי מילים מהטקסט : (3 נק')

א. **סחפה** (פסקה 3) ב. **ממסד** (פסקה 7) ג. **בעוכרינו** (פסקה 7)

השלימו את המילים במשפטים הבאים :

1. בחורף האחרון ירדו מעט מאוד גשמים והדבר היה _____ .
2. לפעמים ה _____ מאוד מקשה על האזרח.
3. הזמרת הידועה הופיעה בפני קהל גדול, ו _____ אותו לשיר איתה.

11. **לשון ציורית – מטאפורה**

בפסקה 5 כתוב : **"...עיריות...יוזמות טכנולוגיות כדי להפוך ל"ערים חכמות" "**
(4 נק') הסבירו מדוע הצרוף **"ערים חכמות"** הוא מטאפורה.

12. **נרדפות וניגודי משמעות** (4 נק')

א. החליפו את המילה המודגשת במילה שמשמעותה **דומה** :

"...היא גורמת לניכור..." (פסקה 1)

סמנו את התשובה הנכונה :

1. הכרות
2. בדידות
3. זהירות

ב. החליפו את המילה המודגשת במילה שמשמעותה **מנוגדת** :

"...הרשתות תרמו לחיבור...ולתאוצה של המהלך" (פסקה 3) .

סמנו את התשובה הנכונה :

1. השהיה
2. ריצה
3. תגובה

13. **שדה סמנטי** (3 נק')

במאמר מופיעות המילים הבאות: **לשוחח, להתחבר, קרובים, לשתף**.
מילים אלה שייכות לשדה הסמנטי הבא: (סמנו)

למידה, מסחר, תקשורת בין אישית

14. א. **סמנו את המילים שדרך התצורה שלהם היא "הלחם בסיסים"**:

(4 נק')

משפחה, חידק, אופנוע, מגרש רמזור, ספורטאי, קרנף

ב. מיינו את השמות הבאים לפי דרכי התצורה בטבלה: (8 נק')

דור, במאי, מזלף קצרת, מקרו, סיטונאי, זגג, צהבת

קטל מקצועות	קטלת מחלות	מקטל מכשירים	סיומת אי / בעלי מקצוע

15. **שם המספר**

(8 נק') **כתבו את הספרות במשפטים הבאים במילים:**

1. הדירות התייקרו ב- 12% .

2. ב- 29 בנובמבר התקבלה באו"ם תכנית החלוקה .

3. 1,115 מכוניות חדשות הגיעו לנמל אשדוד .

4. פעם גרתי בבית מספר 25 .

פרק שלישי: תחביר ומערכת הפועל (24 נק', לכל שאלה 6 נק')

בפרק זה שמונה שאלות. ארבע שאלות (16 – 19) מתחום התחביר וארבע שאלות (20 – 23) מתחום הפועל.

ענו על ארבע שאלות. תוכלו לבחור מתחום התחביר, או מתחום הפועל, או משניהם, כרצונכם.

תחביר

16. בזכות הטכנולוגיה אנו קרובים מתמיד.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. ציינו את הנושא ואת הנשוא _____ (3 נק')

17. המחאה החברתית התפתחה, כאשר צעירים מחו בפייסבוק על יוקר המחיה.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. אם המשפט מורכב תחמו את הפסוקית. אם הוא מחובר תחמו את איבריו. (3 נק')

18. עיריית תל אביב פיתחה יישומון, והוא מאפשר לה לספק שירות יותר טוב.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. סמנו במשפט שני משלימי שם ומשלים פועל אחד. (3 נק')

19. תמיד מתעורר החשש מפני השתלטות המחשבים על חיינו.

א. זהו את סוגו של המשפט (סמנו את הנכון): (3 נק')

פשוט מאוחה (מחובר) מורכב

ב. סמנו במשפט את הנושא, את הנשוא ומשלים פועל אחד. (3 נק')

מערכת הפועל

20. א. כתבו את השורש של כל שם פעולה. (3 נק')

ב. כתבו פועל בנטייה מאותו השורש (לפי בחירתכם) (3 נק')

שם הפעולה	השורש	פועל בנטייה
דוגמה: דְּרִיכוֹת	ד.ר.כ	דרכנו
התפוצות	_____	_____
למידה	_____	_____
הכרזה	_____	_____

21. כתבו בטבלה את הבניין ואת הגוף של הפעלים הבאים: (6 נק')

הפועל	הבניין	הגוף
תגֶּרְמוּ	_____	_____
חִבְּרָתֶם	_____	_____
יִסְפֹּק	_____	_____

22. השלימו את החסר, הקפידו על צורת הגוף הנכונה: (6 נק')

פִּתְחָתִי	צורת העתיד היא	_____
מֵאֲפָשָׁרְתִּי	צורת העבר היא	_____
תִּמְשָׁכוּ	צורת ההווה היא	_____
תִּצְטָרְפוּ	צורת ההווה היא	_____
הִתְחַבְּרָתִי	צורת העתיד היא	_____
תִּרְמוּ	צורת שם הפועל היא	_____

(6 נק')

23. "... להצטרף למחאה שנמשכה...." (פסקה 6)

בפועל "נמשכה" ציינו-

(2 נק')

הבניין _____

(2 נק')

השורש _____

(2 נק')

משמעות הבניין היא (הקיפו במעגל את התשובה הנכונה)

גרימת פעולה; פעולה רגילה; פעולה סבילה;

בהצלחה!

[illegible]

הבנה, הבעה ומשמעות המילים, יחידה לימוד אחת
993121, חורף תשע"ח, 2018